

TRADE AND INVESTMENT

**Treaty Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and TURKEY**

Signed at Washington December 3, 1985

with

Protocol

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966
(80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

“ . . .the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof.”

TURKEY

Trade and Investment

*Treaty, with protocol, signed at Washington
December 3, 1985;*

*Transmitted by the President of the United States of America
to the Senate March 25, 1986 (Treaty Doc. 99-19,
99th Congress, 2d Session);*

*Reported favorably by the Senate Committee on Foreign Relations
September 14, 1988 (Senate Executive Report No. 100-32,
100th Congress, 2d Session);*

*Advice and consent to ratification by the Senate
October 20, 1988;*

Ratified by the President December 6, 1988;

Ratifications exchanged at Ankara April 18, 1990;

Entered into force May 18, 1990.

TREATY
BETWEEN
THE UNITED STATES OF AMERICA
AND
THE REPUBLIC OF TURKEY
CONCERNING
THE RECIPROCAL ENCOURAGEMENT AND PROTECTION
OF INVESTMENTS

The United States of America and The Republic of Turkey
(each a "Party")

Desiring to promote greater economic cooperation between
them, particularly with respect to investment by nationals and
companies of one Party in the territory of the other Party,

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded
such investment will stimulate the flow of capital and technology
and the economic development of the Parties.

Agreeing that fair and equitable treatment of investment
is desirable in order to maintain a stable framework for investment
and maximum effective utilization of economic resources, and

Having resolved to conclude a Treaty concerning the encourage-
ment and reciprocal protection of investments,

Have agreed as follows :

ARTICLE I

1. For the purposes of this Treaty:

(a) "company" means any kind of juridical entity, including any corporation, company, business association or other organization, that is duly incorporated, constituted, or otherwise duly organized, regardless of whether or not the entity is organized for pecuniary gain, privately or governmentally owned, or organized with limited or unlimited liability.

(b) "company of a Party" means a company duly incorporated, constituted, or otherwise duly organized under the applicable laws and regulations of a Party or a political subdivision thereof in which

- (i) natural persons who are nationals of such Party,
or
- (ii) such Party or political subdivision thereof or their agencies or instrumentalities

have a substantial interest as determined by such Party. The juridical status of a company of a Party shall be recognized by the other Party and its political subdivisions.

(c) "investment" means every kind of investment in the territory of one Party owned or controlled, directly or indirectly, by nationals or companies of the other Party, including assets, equity, debt, claims, and service and investment contracts; and includes :

- (i) tangible and intangible property, including rights, such as mortgages, liens and pledges;
- (ii) a company or shares of stock or other interests in a company or interests in the assets thereof;

- (iii) a claim to money or a claim to performance having economic value and associated with an investment;
- (iv) intellectual and industrial property rights, including rights with respect to copyrights, patents, trademark, trade names, industrial designs, trade secrets and know-how, and goodwill;
- (v) any right conferred by law or contract, and any licenses and permits pursuant to law; and
- (vi) reinvestment of returns, and of principal and interest payments arising under loan agreements.

(d) "own or control" means ownership or control that is direct or indirect, including ownership or control exercised through subsidiaries or affiliates, wherever located.

(e) "national" of a Party means a natural person who is a national of a Party under its applicable law.

(f) "return" means an amount derived from or associated with an investment, including profit; dividend; capital gain; royalty payment; management, technical assistance or other fee; and payment in kind.

(g) "associated activities" include the organization, control, operation, maintenance and disposition of companies, branches, agencies, offices, factories or other facilities for the conduct of business; the making, performance and enforcement of contracts; the acquisition, use, protection and disposition of property of all kinds, including intellectual and industrial property rights; and the borrowing of funds, the purchase and issuance of equity shares, and the purchase of foreign exchange for imports.

2. Each Party reserves the right to deny to any of its own companies or to a company of the other Party the advantages of this Treaty if nationals of any third country control such company, provided that, whenever one Party concludes that the benefits of this Treaty should not be extended to a company of the other Party for this reason, it shall promptly consult with the other Party to seek a mutually satisfactory resolution of the matter. This right shall not apply with respect to recognition of juridical status and access to courts.

3. Any alteration in the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investment.

ARTICLE II

1. Each Party shall permit in its territory investments, and activities associated therewith, on a basis no less favorable than that accorded in like situations to investments of nationals or companies of any third country and, within the framework of its laws and regulations, no less favorable than that accorded in like situations to investments of its own nationals and companies.

2. Each Party shall accord to these investments, once established, and associated activities, treatment no less favorable than that accorded in like situations to investments of its own nationals and companies or to investments of nationals and companies of any third country, whichever is the most favorable.

3. Investments shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection and security, in a manner consistent with international law. Neither Party shall in any way impair by arbitrary and discriminatory measures

the management, operation, maintenance, use, enjoyment, acquisition, expansion, or disposal of investments. Each Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments.

4. Subject to the laws relating to the entry and sojourn of aliens, nationals of either Party shall be permitted to enter and to remain in the territory of the other Party for the purpose of establishing, developing, administering or advising on the operation of an investment to which they, or a company of the first Party that employs them, have committed or are in the process of committing a substantial amount of capital or other resources.

5. Companies which are legally constituted under the applicable laws or regulations of one Party, and which are investments of nationals or companies of other Party, shall be permitted to engage top managerial personnel of their choice, regardless of nationality.

6. The Parties recognize that, consistent with paragraphs 1 and 2 of this Article, conditions of competitive equality should be maintained where investments owned or controlled by a Party or its agencies or instrumentalities are in competition, within the territory of such Party, with privately owned or controlled investments of nationals or companies of the other Party.

7. Each Party shall seek to avoid performance requirements as a condition of establishment, expansion or maintenance of investments, which require or enforce commitments to export goods produced, or which specify that goods or services must be purchased locally, or which impose any other similar requirements.

8. Each Party shall provide effective means of asserting claims and enforcing rights with respect to investment agreements, investment authorizations and properties.

9. Each Party shall make public all laws, regulations, administrative practices and procedures, and adjudicatory decisions that pertain to or affect investments.

10. The treatment accorded by the United States of America to investments and associated activities under the provisions of this Article, shall in any State, Territory or possession of the United States of America, be the treatment accorded therein to companies legally constituted under the laws and regulations of other States, Territories or possessions of the United States of America.

ARTICLE III

1. Investments shall not be expropriated or nationalized either directly or indirectly through measures tantamount to expropriation or nationalization ("expropriation") except for a public purpose; in a non-discriminatory manner; upon payment of prompt, adequate and effective compensation; and in accordance with due process of law and the general principles of treatment provided for in Article II(2).

2. Compensation shall be equivalent to the fair market value of the expropriated investment at the time the expropriatory action was taken or became known. Compensation shall be paid without delay; be fully realizable; and be freely transferable. In the event that payment of compensation is delayed, such compensation shall be paid in an amount which would put the investor in a position no less favorable than the position in which he would have been, had the compensation been paid immediately on the date of expropriation.

3. A national or company of either Party that asserts that all or part of its investment has been expropriated shall have a right to prompt review by the appropriate judicial or administrative authorities of the other Party to determine whether such expropriation and any compensation therefor conforms to the principles of this Article.

4. Nationals or companies of either Party whose investments suffer losses in the territory of the other Party owing to war, insurrection, civil disturbance or other similar events shall be accorded treatment by such other Party not less favorable than that accorded to its own nationals or companies or to nationals or companies of any third country, whichever is the most favorable treatment, as regards any measures it adopts in relation to such losses.

ARTICLE IV

1. Each Party shall permit all transfers related to an investment to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include: (a) returns; (b) compensation pursuant to Article III; (c) payments arising out of an investment dispute; (d) principal and interest payments arising under loan agreements; and (e) proceeds from the sale or liquidation of all or any part of an investment.

2. Transfers shall be made in a freely convertible currency at the prevailing market rate of exchange on the date of transfer with respect to spot transactions in the currency or currencies to be transferred.

3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, either Party may maintain laws and regulations (a) prescribing procedures to be followed concerning transfers permitted by this Article, provided that such procedures are completed without

delay by the party concerned and do not impair the substance of the rights set forth in paragraphs 1 and 2 of this Article; (b) requiring reports of currency transfer; and (c) imposing income taxes by such means as a withholding tax applicable to dividends or other transfers. Furthermore, either Party may protect the rights of creditors of the investment or ensure the satisfaction of judgements in adjudicatory proceedings, through the equitable, nondiscriminatory and good faith application of its law.

ARTICLE V

1. The Parties agree to consult promptly, on the request of either, to resolve any disputes in connection with the Treaty, or to discuss any matter relating to the interpretation or application of the Treaty.

2. If one Party requests in writing that the other Party supply information in its possession concerning investments in its territory by nationals or companies of the Party making the request, then the other Party shall, consistent with its applicable laws and regulations and with due regard for business confidentiality, endeavor to establish appropriate procedures and arrangements for the provision of any such information.

ARTICLE VI

1. For purposes of this Article, an investment dispute is defined as a dispute involving (a) the interpretation or application of an investment agreement between a Party and a national or company of the other Party; (b) the interpretation

or application of any investment authorization granted by a Party's foreign investment authority to such national or company; or (c) an alleged breach of any right conferred or created by this Treaty with respect to an investment.

2. In the event of an investment dispute between a Party and a national or company of the other Party, the parties to the dispute shall initially seek to resolve the dispute by consultations and negotiations in good faith. If such consultations or negotiations are unsuccessful, the dispute may be settled through the use of non-binding, third party procedures upon which such national or company and the Party mutually agree. If the dispute cannot be resolved through the foregoing procedures, the dispute shall be submitted for settlement in accordance with any previously agreed, applicable dispute settlement procedures.

3. (a) The national or company concerned may choose to consent in writing to the submission of the dispute to the International Centre for Settlement of Investment Disputes ("Centre") for settlement by arbitration, at any time after one year from the date upon which the dispute arose, provided:

(i) the dispute has not, for any reason, been submitted by the national or company for resolution in accordance with any applicable dispute settlement procedures previously agreed to by the parties to the dispute; and

(ii) the national or company concerned has not brought the dispute before the courts of justice or administrative tribunals or agencies of competent jurisdiction of the Party that is a party to the dispute.

(b) Each Party hereby consents to the submission of an investment dispute to the Centre for settlement by arbitration.

(c) Arbitration of such disputes shall be done in accordance with the provisions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of other States and the "Arbitration Rules" of the Centre.

4. Any dispute settlement procedures regarding expropriation and specified in the investment agreement shall remain binding and shall be enforceable in accordance with the terms of the investment agreement, relevant provisions of domestic laws, and applicable international agreements regarding enforcement of arbitral awards.

5. In any proceeding involving an investment dispute, a Party shall not assert, as a defense, counter-claim, right of set-off or otherwise, that the national or company concerned has received or will receive, pursuant to an insurance or guarantee contract, indemnification or other compensation for all or part of its alleged damages.

6. For the purposes of this Article, any company legally constituted under the applicable laws and regulations of either Party or a political subdivision thereof but that, immediately before the occurrence of the event or events giving rise to the dispute, was an investment of nationals or companies of the other Party, shall be treated as a national or company of such other Party.

ARTICLE VII

1. The Parties shall seek in good faith and a spirit of cooperation a rapid and equitable solution to any dispute between them concerning the interpretation or application of this treaty.

In this regard, the Parties agree to engage in direct and meaningful negotiations to arrive at such solutions. If such negotiations are unsuccessful, the dispute may be submitted, upon the request of either Party, to an arbitral tribunal for binding decision in accordance with the applicable rules of international law.

2. Within two months of receipt of a request, each Party shall appoint an arbitrator. The two arbitrators shall select a third arbitrator as Chairman, who is a national of a third State. In the event either Party fails to appoint an arbitrator within the specified time, the other Party may request the President of the International Court of Justice to make the appointment.

3. The Tribunal shall have three months from the date of the selection of the Chairman in which to agree upon rules of procedure consistent with the other provisions of this Treaty. In the absence of such agreement, the Tribunal shall request the President of the International Court of Justice to designate rules of procedure, taking into account generally recognized rules of international arbitral procedure.

4. Upon a determination that the Party requesting arbitration has attempted to resolve the dispute through direct and meaningful negotiation, the Tribunal shall proceed to arbitrate the merits of the dispute.

5. Unless otherwise agreed, all submissions shall be made and all hearings shall be completed within eight months of the date of selection of the third arbitrator, and the Tribunal shall render its decision within two months of the date of the final submissions or the date of the closing of the hearings, whichever is later.

6. Expenses incurred by the Chairman, the other arbitrators, and other costs of the proceeding shall be paid for equally by the Parties. The Tribunal may, however, at its discretion,

direct that a higher proportion of the costs be paid by one of the Parties.

7. This Article shall not be applicable to a dispute which has been submitted to and is still before the Centre pursuant to Article VI.

ARTICLE VIII

The provisions of Article VI and VII shall not apply to a dispute arising (a) under the export credit, guarantee or insurance programs of the Export-Import Bank of the United States or (b) under other official credit, guarantee or insurance arrangements pursuant to which the Parties have agreed to other means of settling disputes.

ARTICLE IX

This Treaty shall not derogate from:

- (a) laws and regulations, administrative practices or procedures;
or administrative or adjudicatory decisions of either Party;
- (b) international legal obligations; or
- (c) obligations assumed by either Party, including those contained in an investment agreement or an investment authorization,

that entitle investments or associated activities to treatment more favorable than that accorded by this Treaty in like situations.

ARTICLE X

1. This Treaty shall not preclude the application by either Party of measures necessary for the maintenance of public order and morals, the fulfillment of its obligations with respect to the maintenance or restoration of international peace or security, or the protection of its own essential security interests.

2. This Treaty shall not preclude either Party from prescribing special formalities in connection with the establishment of investments, but such formalities shall not impair the substance of any of the rights set forth in this Treaty.

ARTICLE XI

1. With respect to its tax policies, each Party should strive to accord fairness and equity in the treatment of investment of nationals and companies of the other Party.

2. The provisions of Articles II and V of this Treaty do not apply to taxation matters.

ARTICLE XII

1. This Treaty shall enter into force thirty days after the date on which the exchange of instruments of ratification has been completed. It shall remain in force for a period of ten years and shall continue in force unless terminated in accordance with paragraph 2 of this Article. It shall apply to investments existing at the time of entry into force as well as to investments made or acquired thereafter.

2. Either Party may, by giving one year's written notice to the other Party, terminate this Treaty at the end of the initial ten year period or at any time thereafter.

3. This Treaty may be amended by written agreement between the Parties. Any amendment shall enter into force when each Party has notified the other that it has completed all internal requirements for entry into force of such amendment.

4. With respect to investments made or acquired prior to the date of termination of this Treaty and to which this Treaty otherwise applies, the provisions of all of the other Articles of this Treaty shall thereafter continue to be effective for a further period of ten years from such date of termination.

5. This Treaty shall apply to political subdivisions of the Parties.

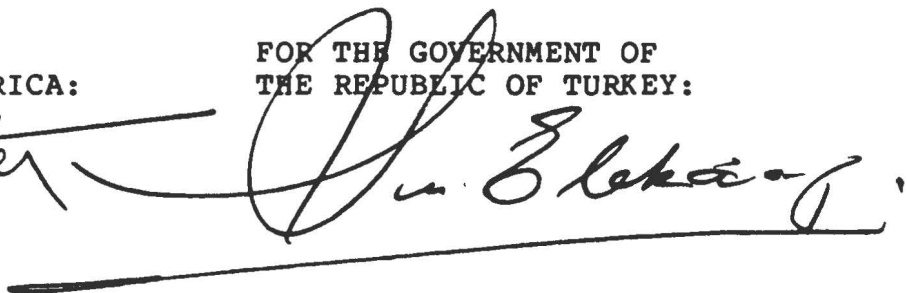
IN WITNESS WHEREOF, the respective plenipotentiaries have signed this Treaty.

DONE in duplicate at Washington, D.C. on the day of December 3, 1985 in the English and Turkish languages both texts being equally authentic.

FOR THE GOVERNMENT OF
THE UNITED STATES OF AMERICA:

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY:

PROTOCOL

1. (a) With respect to Article II(1) and (2), the United States reserves the right to limit the extent to which nationals or companies of Turkey or their investments may establish, acquire interests in, or carry on investments within U.S. territory in air transportation, ocean and coastal shipping, banking, insurance, energy and power production, use of land and natural resources, ownership of real estate, radio and television broadcasting, telephone and telegraph services, submarine cable services and satellite communications. The United States also reserves the right to limit the extent to which nationals or companies of Turkey or their investments may be eligible for government grants, insurance or loan programs. Other than with respect to the ownership of real estate, the treatment accorded by the United States to investments of nationals or companies of Turkey shall be no less favorable than that accorded in like situations to investments of nationals or companies of any third country. Rights to engage in mining on the U.S. public domain shall be dependent on reciprocal rights being granted to investments of U.S. nationals or companies within the territory of Turkey.

(b) With respect to Article II(1) and (2), Turkey reserves the right to limit the extent to which nationals or companies of the United States or their investments may establish, acquire interests in, or carry on investments within Turkish territory with respect to tobacco; spirits and alcoholic beverages (except for wine and beer); the establishment, operation and broadcasting of radio and television programs; railways; ports and domestic maritime transportation; postal, telephone, telegraph, and telecommunications services; lotteries and football pools; armaments, explosives, and gun powder; public utilities (except the production of electricity); ownership of real estate by natural persons outside of municipal boundaries; insurance; banking; airports

and domestic air transportation; and unincorporated retailing and service operations.

(c) Each Party agrees to notify the other Party before or on the date of entry into force of this Treaty of any laws, regulations and policies limiting the extent to which investment of nationals or companies of the other Party may within its territory establish, acquire interests in or carry on investments.

2. (a) Concerning Article IV, paragraph 1, "without delay" means that transfers shall be completed as rapidly as possible in accordance with the normal commercial transaction procedures and in no case shall be delayed beyond two months from the date of application.

(b) In exceptional financial or economic circumstances relating to foreign exchange, the Republic of Turkey may temporarily delay transfers of the type specified in Article IV (1)(e), but only (i) in a manner consistent with Article II; (ii) for the time period necessary to restore its reserves of foreign exchange to a minimally acceptable level, but not to exceed three years from the date when the transfer is requested; and (iii) provided that the national or company has an opportunity to invest the proceeds in a manner which will preserve their value until transfer occurs.

3. The Parties agree that this Protocol forms an integral part of the Treaty.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE
CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANTLAŞMA

Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye Cumhuriyeti (herbiri "Taraf" olarak)

Aralarında daha geniş kapsamlı ekonomik işbirliğini ve özellikle bir Tarafın vatandaş ve şirketlerinin diğer Tarafın ülkesinde yatırım yapmalarını teşvik etmek arzusuyla,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceği inancıyla,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adilane ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiğini kabul ederek,

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması için bir Antlaşma imzalanması kararıyla,

Aşağıdaki gibi anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

1. İşbu Antlaşmada :

(a) "Şirket", kâr gayesi taşıyan veya taşıması; ister özel ister kamu kuruluşu olsun; mevzuata göre sınırlı veya sınırsız sorumluluğu haiz tüzel kişi olarak kurulmuş, teşekkül etmiş veya başka bir şekilde teşkil edilmiş şirketleri, iş ortaklıkları veya diğer teşekküller dahil bir hukuki varlığı ifade eder.

(b) "Bir Tarafın Şirketi", bir Tarafın veya mülki, mahalli organlarında yürürlükte olan kanun ve mevzuata uygun olarak kurulmuş, tüzel kişilik kazanmış veya başka bir şekilde teşkil edilmiş ve sözkonusu Tarafın veya mülki, mahalli organların tesbitine göre,

(i) söz konusu Tarafın vatandaşı olan gerçek kişiler, veya

(ii) söz konusu Tarafın veya mülki, mahalli organlarının veya onların tesbitine göre temsilci veya aracı organlarının kayda değer menfaatlerinin bulunduğu şirketi ifade eder. Bir Tarafın Şirketinin hukuki statüsü karşı Taraf ve mülki, mahalli organlarınca tanınacaktır.

(c) "Yatırım", bir Tarafın vatandaşları veya şirketlerince dolaylı veya dolaysız mülk olunan veya kontrol edilen ve mal varlığı, özvarlık, borç, alacak ve hizmet ve yatırım sözleşmeleri dahil, diğer Tarafın ülkesindeki her türlü yatırımı ifade eder ve aşağıdakileri ihtiva eder :

(i) ipotek, ihtiyati haciz ve rehin gibi haklar dahil olmak üzere maddi ve gayrimaddi her türlü mameleki;

(ii) bir şirketi veya hisse senetlerini veya bir şirketteki başka menfaatleri veya mal varlığından doğan diğer menfaatleri;

(iii) bir para alacağını veya ekonomik değeri olan ve bir yatırımla ilişkili bulunan bir işlemin yapılması talebini;

(iv) telif hakları, patentler, markalar, ticari ünvanlar, endüstri tasarımları, ticari sırlar ve "know-how", ve peştemaliye dahil, fikri ve sınai mülkiyet haklarını;

(v) kanun veya sözleşme ile elde edilen her türlü hak ve kanuna uygun olarak sağlanan tüm lisans ve izinleri;

(vi) hasılatın ve kredi anlaşmalarından doğan anapara ve faiz ödemelerinin yeniden yatırımı,

(d) "malik olmak veya kontrol etmek", her nerede bulunursa bulunsun, bağlı şirketleri veya iştirakleri yoluyla dahi dolaylı veya dolaysız mülkiyeti veya kontrolü ifade eder.

(e) Bir Tarafın "vatandaş"ı yurürlükteki mevzuata göre bir Tarafın vatandaşı olan gerçek kişiyi ifade eder.

(f) "hasılat", kâr; temettü; sermaye kazancı; royalti ödemesi; idari ve teknik yardım veya başka ücret ve aynı ödemeler dahil, bir yatırımdan veya bir yatırım ile ilgili olarak elde edilen bir meblağı ifade eder.

(g) "ilgili faaliyetler", işin yürütülmesi; sözleşmelerin yapılması, ifası ve infazı; fikir ve sınai mülkiyet hakları dahil her türlü malın iktisabı, kullanımı, muhafazası, ve tasarrufu; fonların ödünç alınması, hisse senetlerinin satın alınması ve ihraç edilmesi ve ithalatta döviz satın alınması için şirketlerin, şubelerin, temsilciliklerin, büroların, fabrikaların veya diğer tesislerin organizasyonu, kontrolü, işletilmesi, bakımı ve tasfiyesini ifade eder.

2. Taraflardan her biri, herhangi bir üçüncü ülke vatandaşları tarafından kontrol edilen kendi şirketlerinden herhangi birine veya karşı Tarafın bir şirketine, bu Antlaşma ile sağlanan avantajları tanımamak hakkını mahfuz tutar; ancak Taraflardan herbiri, bu nedenle, işbu Antlaşmanın sağladığı menfaatlerin karşı Tarafın bir şirketine teşmil edilmemesini kararlaştırırsa, duruma her iki Taraf için tatminkâr bir çözüm aramak üzere karşı Tarafı vakit geçirmeden istişareye girişecektir. Bu hak, hukuki statünün tanınması ve adli mercilere başvurma hallerinde uygulanmaz.

3. Mal varlıklarının yatırımı veya yeniden yatırım biçiminde herhangi bir değişiklik, bunların yatırım olma niteliğini bozamaz.

MADDE II

1. Taraflardan herbiri, üçüncü bir ülkenin vatandaşı ve şirketlerinin benzer yatırımlarına uygulananandan daha az elverişli olmamak kaydıyla ve kendi kanun ve

yönetmelikleri çerçevesi içinde, kendi ülkesinin vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına uygulanandan daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, kendi ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere müsaade edecektir.

2. Taraflardan herbiri tesis olunan yatırım ve ilgili faaliyetlere, benzeri durumlardaki kendi vatandaşlarının ve şirketlerinin yatırımları ile üçüncü bir ülke vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, ondan daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Yatırımlar, milletlerarası hukukla ahenk sağlanarak, her zaman eşit ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulacak, korunacak ve güvenlikten yararlanacaklardır. Taraflardan hiçbirisi, hiçbir şekilde yatırımlara, yatırımların idaresi, işletilmesi, bakımı, kullanımı, faydalanılması, iktisabı, genişletilmesi veya tasarrufuna ilişkin olarak keyfi ve ayırıcı hareketlerle zarar vermeyeceklerdir.

Taraflardan herbiri yatırımlara ilişkin olarak üstlenmiş olabileceği herhangi bir vecibeyi yerine getirecektir.

4. Yabancıların ülkeye giriş ve geçici geçişi kalış mevzuatına uygun olarak Taraflardan herbirinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden birinci Tarafının şirketinin önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhütünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu yatırım kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesi için tavsiyede bulunmak üzere, diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına müsaade edilecektir.

5. Bir Tarafın kanun veya yönetmeliklerine uygun olarak kurulan ve karşı Tarafın vatandaş veya şirketlerinin yatırımları olan şirketler, seçtikleri üst düzey idari personelini, tabiiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezun olacaklardır.

6. Taraflar, bu Maddenin birinci ve ikinci paragraflarına uygun olarak, Taraflardan birinin veya onun kuruluş veya aracı organlarının malik olduğu veya kontrol ettiği ve sözü edilen Tarafın ülkesinde bulunan yatırımlarla rekabet halinde olan diğer Taraf vatandaşları veya şirketlerinin özel mülkiyetinde bulunan veya kontrol ettiği yatırımlar arasında rekabet eşitliği şartlarının sürdürülmesini kabul eder.

7. Taraflardan herbiri, üretilen malların ihracatını isteyen veya mecbur kılan veya mal veya hizmetlerin mahallinden teminini gerektiren veya diğer herhangi benzer mecburiyetler getiren, yatırımların tesisi, tevsii veya idamesi için gerekli uygulama şartlarından kaçınmaya çalışacaktır.

8. Taraflardan herbiri yatırım sözleşmeleri, yatırım müsaadeleri ve mameleki ile ilgili olarak haklar iddia edebilmek ve taleplerde bulunabilmek üzere birbirlerine müessir vasıtaları sağlayacaktır.

9. Taraflardan herbiri yatırımlarla ilgili olan veya yatırımlara tesir edecek olan bütün kanun yönetmelik, tebliğ ve usulleri ile kararları yayımlayacaktır.

10. İşbu Maddenin hükümlerine uygun olarak Amerika Birleşik Devletleri tarafından yatırımlara ve ilgili faaliyetlere uygulanan muamele, Amerika Birleşik Devletlerinin her Eyalet, Bölge veya Yönetimi altındaki alanlarda, Amerika Birleşik Devletlerinin öteki eyalet, bölge ve yönetim alanlarının mevzuatına uygun olarak kurulmuş şirketlere uygulanan muamele ile aynı olacaktır.

MADDE III

1. Yatırımlar, kamu yararı amacı ile yapılacaklar dışında ve ayırım gözetmeyecek biçimde ve yeterli ve etkin tazminatın zamanında ödendiği ve yürürlükteki mevzuata ve Madde II (2) de konu edilen genel prensiplere uygun olarak hareket edildiği haller dışında dolaylı veya doğrudan doğruya kamulaştırılmayacak veya devletleştirilmeyecek veya kamulaştırma veya devletleştirmeye "kamulaştırma" eşit işlemlere tabi tutulmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırma kararının alındığı veya öğrenildiği anda, kamulaştırılan yatırımın adil piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmeksizin ödenecek, tamamiyle nakte çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir. Tazminat ödenmesi geciktiği takdirde, bu tazminat kamulaştırma tarihinde hemen ödenmiş olsaydı, yatırımcı hangi durumda olacak idiyse, daha az elverişli şartlarda olmamasını temin edecek şekilde ödenecektir.

3. Yatırımın tümünün veya bir kısmının kamulaştırıldığını iddia eden bir Tarafın vatandaşı veya şirketi, karşı Tarafın ilgili kanuni veya idari makamlarına

müracaat ederek, söz konusu kamulaştırma ve bundan doğan tazminatın, bu Madde prensiplerine uygunluğunun tesbiti için durumun gecikmeksizin gözden geçirilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır.

4. Bir Tarafın vatandaşları veya şirketleri, yatırımlarının karşı Tarafın memleketinde savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramaları halinde; o ülke tarafından böyle bir durumda kendi veya üçüncü bir ülke vatandaşları veya şirketlerine uygulanacak muameleden daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV

1. Taraflardan herbiri, yatırımlarla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarı serbestçe ve gecikmeksizin gerçekleştirilmesine müsaade edecektir. Bu transferler : (a) hasılatı; (b) Madde III çerçevesinde tazminatı; (c) bir yatırımın anlaşmazlığından doğan ödemeleri; (d) kredi anlaşmalarından doğan anapara ve faiz ödemelerini ve (e) yatırımın bütününün veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilenleri ihtiva eder.

2. Transferler, transferin yapılacağı para birimi/birimleri üzerinden transfer tarihindeki spot muamelelere uygulanan cari kur hesabıyla serbestçe dövize çevrilebilir para ile yapılacaktır.

3. Yukarıdaki 1. ve 2. paragraflardaki hükümlere rağmen, taraflardan her biri, (a) bu madde uyarınca izin verilen transferlerin, ilgili tarafça gecikmeksizin tamamlanmak ve 1 ve 2'nci paragraflardaki hakların özüne halel getirmemek kaydı ile, nasıl yapılacağına ilişkin usulleri öngören, (b) döviz transferlerinin rapor edilmesini gerektiren, (c) temettü veya diğer transferlerde uygulanan, stopaj gibi vergileri ihdas eden kanun ve kararlamaları muhafaza edebilirler. Ayrıca, taraflardan herbiri, kanunlarını eşitlikle, ayırım gözetmeksizin ve iyi niyetle uygulamak suretiyle, yatırımların alacaklılarının haklarının korunmasını veya mahkeme kararlarının yerine getirilmesini sağlar.

MADDE V

1. Taraflar, Antlaşma ile ilgili herhangi bir anlaşmazlığı çözümlmek veya Antlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasına ilişkin herhangi bir hususu görüşmek için, Taraflardan birinin talebi üzerine vakit geçirmeden istişarede bulunmayı kabul ederler.

2. Taraflardan biri; kendi vatandaşları veya şirketlerinin karşı Taraf ülkesindeki yatırımları ile ilgili karşı Taraftan yazılı olarak bilgi talep ederse, karşı Taraf yürürlükteki kanun ve kararnameler çerçevesinde ve ticari gizliliğe bağlı kalarak, bu gibi bilginin temini için uygun usul ve düzenlemeler yapmağa gayret edecektir.

MADDE VI

1. Bu Maddeye göre, yatırım anlaşmazlığı: (a) bir Taraf ile karşı Tarafın vatandaşı veya şirketi arasındaki bir yatırım anlaşmasının uygulanması veya yorumlanması; (b) bir Tarafın yabancı yatırımlarla ilgili makamının, söz konusu vatandaş veya şirkete sağladığı herhangi bir yatırım müsaadesinin uygulanması veya yorumlanması; veya (c) bir yatırım ile ilgili olarak ve işbu Antlaşma ile verilen veya yaratılan herhangi bir hakkın çiğnendiğinin iddia edilmesi ile ortaya çıkan anlaşmazlıkları ifade eder.

2. Bir Taraf ile, karşı Tarafın vatandaşı veya bir şirketi arasında yatırım anlaşmazlığı vukuunda, anlaşmazlık, öncelikle, iyi niyetle girişilecek istişare ve müzakerelerle çözümlenmeye çalışılacaktır. Bu istişare veya müzakerelerin başarılı olmaması halinde söz konusu vatandaş veya şirket ile Taraf arasında mutabakat sağlanarak tesbit edilecek ancak bağlayıcı olmayan bir üçüncü taraf usulleri ile anlaşmazlık giderilebilir. Eğer anlaşmazlık, yukarıdaki yöntemlerle halledilemezse, daha önceden kararlaştırılmış herhangi bir usule uygun olarak çözüm bir mercie tevdi edilecektir.

3. (a) ilgili vatandaş veya şirket, aşağıdaki şartlara uymak koşulu ile, anlaşmazlığın vukuundan itibaren bir yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda, anlaşmazlığın hakem marifetiyle çözümlenmesi için Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının

Çözüm Merkezi ("Merkez") ine başvurmayı seçtiğini yazılı olarak bildirebilir :

(i) anlaşmazlık, herhangi bir nedenle, önceden kararlaştırılmış, tatbiki kabil anlaşmazlık çözümü kurallarına göre çözümlenmek üzere vatandaş veya şirket tarafından herhangi bir mercie tevdi edilmemiş olmalıdır; ve

(ii) ilgili vatandaş veya şirket, anlaşmazlığı, anlaşmazlığa taraf olan Tarafın adli veya idari mahkemelerine veya yetkili başka kazai organları huzuruna getirmemiş olmalıdır.

(b) Bu şekilde, Taraflardan herbiri, yatırım anlaşmazlığının, hakem marifetiyle çözülmesi için Merkeze başvurulmasına muvafakat etmektedir.

(c) Bu gibi anlaşmazlıkların hakem marifetiyle çözülmesi, Devletler ile başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlemesine ilişkin Konvansiyonun hükümleri ve Merkezin "Tahkim Kuralları" çerçevesinde yapılacaktır.

4. Yatırım sözleşmesinde belirtilen ve kamulaştırmaya ilişkin bir anlaşmazlığın çözümü için getirilen kurallar bağlayıcı olmağa devam edecekler ve yatırım sözleşmesinin, mahalli kanunların ve hakem kararlarının tenfizine dair yürürlükteki uluslararası anlaşmaların ilgili hükümlerine uygun olarak tatbik edilecektir.

5. Bir yatırım anlaşmazlığından doğan dava sırasında bir Taraf, karşı Tarafın vatandaşı veya bir şirketinin, bir sigorta veya garanti sözleşmesine binaen aldığı veya alacağı bir meblağın varlığını; savunma, karşı talep, mahsup hakkı veya başka bir şekilde kendi verdiği iddia edilen zararlarının tümünün veya bir kısmının karşılığı veya başka türlü def'i olarak ileri süremez.

6. İşbu Madde amaçları için, Tarafların birinin veya mülki, mahalli organlarının yürürlükteki kanun ve kararnamelelerine uygun olarak, ancak anlaşmazlığı doğuran hadise veya hadiselerin meydana gelişlerinden hemen önce, karşı Tarafın şirketlerinin veya vatandaşlarının bir yatırımı olarak kurulmuş olan bir şirket, karşı Tarafın vatandaşı veya şirketi gibi muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE VII

1. Taraflar, işbu Antlaşmanın yorumu veya uygulaması konusunda aralarında vaki olan herhangi bir anlaşmazlığı, iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir şekilde çözülemeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu gibi çözümlere varmak için dolaysız ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Bu müzakereler başarısızlıkla sonuçlanırsa, Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, anlaşmazlık, uluslararası hukukun tatbiki kabil mevzuatına göre bağlayıcı karar verilmesi için tahkime götürülebilir.

2. Talebin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edecek ve bu iki hakem, üçüncü bir devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirtilen zaman içinde bir hakem tayin etmezse, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Hakem Heyetinin bu Antlaşmanın diğer hükümleriyle bağdaşacak şekilde usul hukuku kuralları üzerinde anlaşması için, Başkanının seçim tarihinden itibaren, üç aylık bir süresi olacaktır. Böyle bir anlaşma olmadığı takdirde, Hakem Heyeti, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından genellikle benimsenen Uluslararası tahmik kurallarını dikkate alarak usul hukuk kurallarını tayin etmesini talep edecektir.

4. Tahkim isteyen Tarafın anlaşmazlığı dolaysız ve anlamlı istişare ile çözülemeye çalışmış olduğunun tesbiti üzerine Hakem Heyeti anlaşmazlığın esasları üzerinde tahkim görevine başlar.

5. Üzerinde başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, bütün başvuruların ve duruşmaların, üçüncü hakemin seçilme tarihinden itibaren sekiz ay içinde yapılmış ve tamamlanmış olması gerekir ve Hakem Heyeti son sunuş tarihinden ya da duruşmaların bitiş tarihinden itibaren, hangisi daha sonra ise, iki ay içinde kararını verecektir.

6. Başkan ve diğer hakemlerce, yapılan masraflar ve diğer tahkim giderleri Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Hakem Heyeti giderlerin daha yüksek bir nisbetinin Taraflardan biri tarafından ödenmesine resen karar verebilir.

7. Bu Madde, Madde VI çerçevesi içinde Merkeze sunulmuş ve halen Merkez'de çözüm bekleyen bir anlaşmazlığa uygulanamayacaktır.

MADDE VIII

Madde VI ve VII'nin hükümleri (a) Amerika Birleşik Devletleri ihracat ithalat Bankasının ihracat kredisi, garanti veya sigorta programlarından veya (b) Tarafların, anlaşmazlıkları başka yollar ile çözümü konusunda üzerinde anlaştıkları diğer resmi kredi, garanti veya sigorta muamelelerinden doğacak anlaşmazlıklara uygulanmayacaktır.

MADDE IX

"Bu Antlaşma", yatırımları ve ilgili faaliyetleri, benzer durumlarda Antlaşma ile sağlananlardan daha elverişli bir muameleye tabi kılan,

a. Taraflardan her birinin kanunları, kararname ve tebliğleri veya idari veya adli kararlarına;

b. Uluslararası hukuki yükümlülüklerine; veya

c. Taraflardan herhangi biri tarafından, bir yatırım sözleşmesi veya yatırım izni kapsamındaki de dahil üstlenilen yükümlülüklerine;

Aykırı olmayacaktır.

MADDE X

1. Bu Antlaşma, Tarafların herhangi birinin kamu düzeni ve ahlakının korunması, uluslararası barışın ve güvenliğin temini ve idamesi ya da kendi temel güvenliğinin korunmasına ilişkin yükümlülüklerinin ifası için gerekli önlemler almasını engellemez.

2. Bu Antlaşma, Tarafların yatırımların tesisi için özel formaliteler tayin etmesine mani değildir; ancak, bu formaliteler Antlaşmadan doğan hakların özüne zarar vermeyecektir.

MADDE XI

1. Taraflardan herbiri vergi politikaları açısından diğer Tarafın vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına hakkaniyetle ve eşit muamele yapmaya özen gösterecektir.

2. Bu Antlaşmanın II. ve V. maddelerinin hükümleri vergi konularına uygulanmaz.

MADDE XII

1. Bu Antlaşma onay belgelerinin teatisinin tamamlanmasından otuz gün sonra yürürlüğe girecektir. Bu Antlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve bu maddenin 2. paragrafına göre sona erdirilmedikçe yürürlükte kalmaya devam edecektir. Antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan yatırımlar yanında, bu tarihten sonra yapılan veya iktisab edilen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan herbiri, yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl önceden feshi ihbarda bulunarak, Antlaşmayı başlangıç süresi olan on yılın bitiminden veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. Bu Antlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile tadil edilebilir. Herhangi bir tadilat, Taraflardan her birinin, diğer Tarafa tadilatın yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine, yürürlüğe girecektir.

4. Bu Antlaşmanın son bulmasından önce yapılan veya iktisap edilen ve dolayısıyla bu Antlaşmanın uygulandığı yatırımlara, Antlaşmanın sona ermesinden önceki diğer tüm maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

5. Bu Antlaşma, Tarafların mülki ve mahalli organları için de geçerli olacaktır.

Bu Antlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri imzalamışlardır.

Türkçe ve İngilizce dillerinde ve her metin aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer metin olarak Vaşington'da 3 Aralık 1985'de akdedilmiştir.

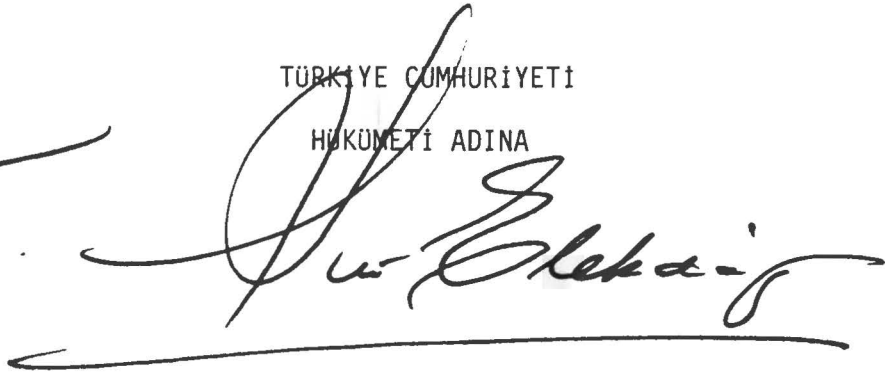
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

HÜKÜMETİ ADINA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

PROTOKOL

1. (a) Madde II (1) ve (2) çerçevesi içinde Amerika Birleşik Devletleri; hava nakliyatı, okyanus ve sahil denizciliği, bankacılık, sigorta, enerji ve elektrik üretimi, toprak ve doğal kaynakların kullanımı, gayrimenkul mülkiyeti, radyo televizyon yayımı, telefon ve telgraf hizmetleri, denizaltı kablo hizmetleri ve uydu aracılığı ile haberleşme alanında, Amerika Birleşik Devletleri topraklarında Türk vatandaşlarının veya şirketlerinin veya yatırımlarının tesis edecekleri, hissedar olacakları veya idame ettirecekleri yatırımların sınırlarını tesbit etmek hakkını saklı tutar. Amerika Birleşik Devletleri aynı zamanda Türk vatandaşlarının veya şirketlerinin veya yatırımlarının devlet yardımları, sigorta veya kredi programlarından yararlanabilme sınırlarını tesbit etme hakkını da saklı tutmaktadır. Gayrimenkul mülkiyeti dışında Amerika Birleşik Devletleri tarafından Türkiye'nin vatandaşları ve şirketlerine yapılan muamele herhangi bir üçüncü ülkenin benzer durumlarda vatandaş ve şirketlerine yapılan muameleden daha az elverişli şartlarda olamaz. Amerika Birleşik Devletlerinin kamu topraklarında madencilik yapma hakları, Türkiye'de ABD vatandaşları veya şirketlerinin yatırımlarına verilen haklara göre mütekabiliyet esasına bağlı olacaktır.

(b) Madde II (1) ve (2) çerçevesi içinde Türkiye Cumhuriyeti; tütün, (şarap ve bira dışındaki) alkol ve alkollü içkilere, radyo ve TV programlarının tesisi, işletilmesi ve yayımlanması, demiryolları, limanlar ve dahili deniz taşımacılığı, posta, telefon, telgraf, ve telekomünikasyon hizmeti, piyangolar, spor totolar, silah, patlayıcı madde ve barut; elektrik, hava gazı ve su işletmeleri (elektrik üretimi hariç) belediye sınırları dışında gerçek kişilerin gayrimenkul mülkiyeti, sigortacılık, bankacılık, hava limanları ve dahili hava taşımacılığı ve tüzel kişilik kazanmamış esnaf zanaatkarlık alanında ülkesinde, Amerika Birleşik Devletleri vatandaşlarının veya şirketlerinin veya bunların yatırımları dolayısıyla tesis edecekleri, hissedar olacakları veya idame ettirecekleri yatırımların sınırlarını tesbit etme hakkını saklı tutar.

(c) Taraflardan her biri, diğer Tarafın vatandaş veya şirketlerinin ülkesinde tesis edecekleri, hissedar olacakları veya idame ettirecekleri yatırımların kapsamını sınırlayan bütün kanunları; yönetmeliklerini veya politikalarını bu Antlaşmanın

yürürlüğe girdiği tarihte veya daha önce karşı Tarafa bildirmeyi kabul eder.

2. (a) Madde IV, paragraf 1'deki "gecikmeksizin" sözcüğünden anlaşılan, transferlerin, normal ticari işlem kuralları çerçevesi içinde mümkün olduğu kadar çabuk tamamlanması ve hiç bir şekilde başvuru tarihinden itibaren iki aydan fazla gecikmemesidir.

(b) Dövizle ilişkin istisnai mali ve ekonomik durumlarda Türkiye Cumhuriyeti, Madde IV (1) (e)'de belirtilen cinsten transferleri geçici bir süre geciktirebilirse de, bunu ancak (i) Madde II ile bağdaşacak bir tarzda, (ii) transferlerin talep edildiği tarihten itibaren üç yılı geçmemek şartıyla, döviz rezervlerinin asgari kabul edilebilir düzeye getirmek için gerekli olan bir süre için ve (iii) vatandaş veya şirketin, hasılatı, transfer yapılana kadar değerini koruyacak şekilde yatırabilmesi için bir fırsat verilmesi şartıyla yapabilir.

3. Taraflar, bu Protokolün bu Antlaşmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul ederler.